

(Ф 03.02 – 91)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки повітряного транспорту

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Бізнес-планування»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма: «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)»

Курс – 4 Семестр – 8

Аудиторні заняття – 36 Диференційований залік – 8 семестр
Самостійна робота – 69
Усього (годин/кредитів ECTS) – 105/3,5

Індекс ІП-6-051/16-3.31

СМЯ НАУ НІ 11.01.01-01-2020

Система менеджменту якості.
Навчальна програма
навчальної дисципліни
"Бізнес-планування"

Шифр
документа

СМЯ НАУ
НП 07.01.03 – 01-2020

Стор.2 із 8

Навчальну програму дисципліни «Бізнес-планування» розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчального плану №НБ-6-051/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)», відповідних нормативних документів та наказу № 207/од від 27.04.18.

Навчальну програму розробив:

доц., к.е.н. А.Тофанчук

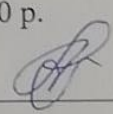
Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри економіки повітряного транспорту протокол №6 від «06» 04 2020 р.

Завідувач кафедри

 О. Арэф'єва

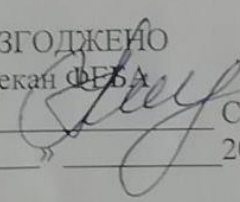
Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 3 від «21» 04 2020 р.

Голова НМРР

 А. Тофанчук

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЕБА

 С. Петровська

« »   2020 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Бізнес-планування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 07.01.03 – 01-2020
		Стор.3 із 8	

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Бізнес-планування» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої програм дисципліни», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015р. №37/роз .

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь формування профілю фахівця в сфері розробки бізнес-планів роботисуб'єктів господарювання галузей народного господарства. Метою викладання дисципліни є формування системи теоретичних знань і практичних вмінь при розробці, презентації та ефективному використанні бізнес-планів в управлінні підприємствами при вирішенні стратегічних завдань розвитку.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення студентів з сутністю, цілями та завданнями розробки бізнес-плану, з сучасними теоріями та практикою організації планування діяльності суб'єктів господарювання;

- набуття знань щодо структури, змісту і методології виконання техніко-економічних розрахунків в процесі розробки бізнес-планів та їх оформлення;

- отримання знань та практичного досвіду з проведення аналізу і планування найбільш важливих сторін діяльності підприємства;

- формування знань і навичок з використання методів інтеграції окремих сторін діяльності в комплексне уявлення щодо запланованих результатів роботи підприємства у плановому періоді;

- становлення навичок і вмінь проведення експертизи щодо достовірності результатів виконаних розрахунків, визначення ймовірності досягнення поставлених у бізнес-плані цілей тощо.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- вимоги до структури, порядку і достовірності проведення розрахунків при складанні бізнес-плану;

- методи визначення попиту на продукцію, роботи (послуги), які виробляє підприємство, та розробку його прогноз;

- підходи до оцінки стану конкурентоспроможності підприємства, визначення його положення на цільовому сегменті ринку;

- порядок розрахунку витрат на виробництво продукції, прогнозування вартості споживаних матеріалів, робіт, послуг та розробки плану виробництва;

- вимоги до кількості та кваліфікаційного складу персоналу у відповідності до умов і обсягів виробництва;

- перелік нормативних актів, які регламентують господарську діяльність підприємства, в тому числі в галузі захисту зовнішнього середовища.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Бізнес-планування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 07.01.03 – 01-2020
		Стор.4 із 8	

Вміти:

- організувати збір технічної та фінансово-економічної інформації, необхідної в процесі розробки бізнес-плану;
- скласти алгоритм і забезпечити необхідний порядок проведення техніко-економічних розрахунків;
- на основі отриманих результатів розрахунків провести аналіз існуючого і прогнозованого стану підприємства;
- отримати обґрунтований висновок щодо фінансово-економічної спроможності підприємства виконати розроблений бізнес-план.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме:

-модуль №1 «Бізнес-планування»,

який є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення однієї модульної контрольної роботи, диференційованого заліку та аналізу результатів їх виконання.

Навчальна дисципліна «Бізнес-планування» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Мікроекономіка», «Економіка підприємств», «Планування і контроль на підприємстві» та є базою для написання бакалаврської роботи.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль № 1 «Бізнес-планування»

Тема 2.1.1. Сутність та методика розробки бізнес-плану.

Зміст та предмет бізнес-планування діяльності суб'єкта господарювання. Функції та цілі розробки бізнес-плану. Інформаційне забезпечення розробки бізнес-плану. Методичні основи розробки бізнес-плану.

Тема 2.1.2. Бізнес-плани в системі планування роботи підприємства.

Характер взаємодії бізнес-плану з іншими видами планів роботи підприємства. Підходи та методи до планування діяльності підприємства. Причини, що викликають необхідність планування діяльності підприємства. Організація розроблення планів.

Тема 2.1.3. Структура та етапи розробки бізнес-плану.

Опис рекомендованої структури бізнес-плану. Завдання, які вирішуються на окремих етапах розробки бізнес-плану. Вимоги до змісту, проведення розрахунків та оформлення бізнес-плану.

Тема 2.1.4. Підготовча стадія бізнес-планування.

Логіка і послідовність процесу стратегічного планування на підготовчій стадії. Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз реалізації бізнес-проекту. Виявлення сильних і слабких сторін підприємства (бізнес-проекту). Визначення місії підприємства (бізнес-проекту) та формування цілей його діяльності. Аналіз стратегічних альтернатив та обрання стратегії.

Тема 2.1.5. Галузь, підприємство та його продукція.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Бізнес-планування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 07.01.03 – 01-2020
		Стор.5 із 8	

Загальна характеристика підприємства та його продукції. Опис базових галузевих параметрів, та сегменту ринку, в якому функціонує підприємство. Методики дослідження ринку.

Тема 2.1.6. Оцінка положення підприємства в ринковому середовищі. Прогноз продажів.

Характеристика ринку, та встановлення місця на ринку підприємства. Оцінка конкурентоспроможності. Методика проведення SWOT-аналізу і використання отриманих результатів. Розробка прогнозу обсягів продаж.

Тема 2.1.7. Розробка виробничого плану.

Місце виробничого плану і мета його розробки. Структура виробничого плану, технологія виробництва, контроль якості виробничого процесу. Формування матеріально-технічної бази та її відображення в плані.

Тема 2.1.8. Визначення структури та обсягів ресурсного забезпечення виробництва.

Напрямки та завдання визначення потреб в ресурсах. Підходи до нормування витрат ресурсів. Визначення необхідних обсягів ресурсів з урахуванням специфіки функціонування підприємства.

Тема 2.1.9. Організаційне забезпечення виконання бізнес-плану.

Основні цілі організаційного плану. Побудова оргструктури підприємства. Відповідність кількісного та професійного складу персоналу вимогам роботи. Система стимулювання високопродуктивної та якісної роботи персоналу. Методика розрахунку плану по труду і зарплаті.

Тема 2.1.10. Методика розробки фінансового плану.

Значення фінансових показників як інтегруючого чинника, зміст і технологія розробки бізнес-плану. Основні табличні форми фінансового плану. Очікувані фінансові коефіцієнти та їх використання в управлінні підприємством.

Тема 2.1.11. Ризики, оцінка достовірності бізнес-плану та ймовірності його виконання. Юридичне забезпечення бізнес-плану.

Сутність та види підприємницьких ризиків. Цілі оцінки ризиків. Методика оцінки ризиків та напрями їх мінімізації. Юридичне забезпечення бізнес-плану.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1. Бізнес-планування: навч. посіб. / Т.Г.Васильців, Я.Д.Кочмарик, В.І.Блонська, Р.Л.Лупак. – К.: Знання, 2013. – 207 с.

3.1.2. Стратегічне планування. Навчальний посібник/ О.Берданова, В.Вакуленко, В.Тертичка. – Л.: ЗУКЦ, 2008. – 138 с.

3.1.3. Руководство Ernst&Young по составлению бизнес-планов / Брайен Р. Форд, Джей Борнстайн, Патрик Пруэтт Альпина. - Паблшер, 2010. - 264 с.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Бізнес-планування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 07.01.03 – 01-2020
		Стор.6 із 8	

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. Інформаційне забезпечення підготовки бізнес-плану / М.Ю. Куденко, С.М. Осипенко, І.Є. Веремейчик // Вісн. Міжнар. Слов'ян. ун-ту. Сер. екон. науки. — 2006. — 9, N 1. — С. 68-71.

3.2.2. Козловський В. О., Лесько О. Й. Бізнес-планування: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Вінницький національний технічний ун-т. — Вінниця: Універсум-Вінниця, 2008. — 241с.

3.2.3. Тарасюк Г.М. Бізнес-план: розробка, обґрунтування та аналіз: навч. посібник / Г.М. Тарасюк. К.: Каравела, 2006. – 280 с.

3.2.4. Телетов О.С. Бізнес-план. Навчальний посібник – Суми: Вид-во СумДУ, 2005. – 104с.

3.2.5. <http://www.management.com.ua> - Інтернет-портал для управлінців.

3.2.6. <http://www.kmu.gov.ua> - Урядовий портал України.

3.2.7. <http://www.ukrstat.gov.ua> - Державна служба статистики України.

3.2.8. <http://www.progressivemanagement.com.ua/servises-development-business-plans-business-planning> - Портал розробки і складання бізнес-планів.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Бізнес-планування"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 07.01.03 – 01-2020
		Стор.8 із 8	

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				